

INTEGROVANÝ REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAM

V programovém období 2021-2027 jsou v IROP uplatňovány zásady DNSH (Do No Significant Harm), jejichž smyslem je přispět k ochraně životního prostředí, ale také zajistit, aby investiční veřejné prostředky přinesly úspory v provozních nákladech projektů. Projekt, který nesplní zásady DNSH, nemůže být z IROP podpořen.

Požadavky na plnění zásad DNSH jsou stanoveny ve Specifických pravidlech pro žadatele a příjemce jednotlivých výzev a v Obecných pravidlech pro žadatele a příjemce. Způsob dokládání plnění zásad DNSH ze strany příjemců popsal Řídicí orgán IROP v Závazném stanovisku č. 7, platném od 17. 7. 2023 (dostupné zde: [Závazné stanovisko č. 7](#)). Žadatel se zaváže ve Studii proveditelnosti, že bude zásady DNSH dodržovat a jakým způsobem. Po ukončení realizace projektu příjemce popíše ve Zprávě o realizaci (v poli Popis pokroku v realizaci projektu za sledované období), případně v samostatné příloze závěrečné ŽoP/ZoR, jak zásady DNSH v návaznosti na údaje ze Studie proveditelnost splnil. Žádné jiné doklady o naplňování zásad DNSH nepředkládá, nicméně je musí archivovat – jejich výčet a příklady jsou uvedeny v Závazném stanovisku č. 7 – dle pravidel IROP pro případnou kontrolu.

Závazné stanovisko č. 29, platné od 2. 1. 2025 (dostupné zde: [Závazné stanovisko č. 29](#)), upřesňuje některé specifické postupy při nakládání s odpady.

V textu níže najdou příjemci vysvětlení některých aspektů DNSH, které odráží zkušenosti a praxi. Některé principy DNSH jsou plněny automaticky, protože odpovídají platné legislativě (např. výstavba na ZPF, otázky znečištění), u některých – zejména v oblasti hospodaření s vodou a odpady – musí příjemce k jejich dodržení aktivně přispět.

I. Hospodaření s vodou

V oblasti šetření s vodou a její ochrany je důležité, aby byla používána odpovídající zařízení pro využívání vody. Maximální průtoky vody pro jednotlivá zařízení jsou u sprch 8 l/min, zatímco pro různé baterie, ať už běžné umyvadlové, kuchyňské, či např. bidety, platí 6 l/min. K dosažení požadovaného průtoku lze využít rozmanité způsoby, ať už jsou to moderní úsporné kohoutky či omezovače průtoku.

Soubor pravidel se vztahuje rovněž na pořizované toalety. Běžné splachovací WC tak může mít úplný objem splachovací vody maximálně 6 litrů a maximální průměrný objem splachovací vody 3,75 litru (vypočteno dle vzorce $Va^1 = (Vf^2 + (3 \times Vr^3)) / 4$). V souladu se zásadami DNSH je také nutné postupovat u pisoárů, kde je stanoven průtok maximálně 2 litry/mísu/hodinu. Splachovací pisoáry mají maximální úplný objem splachovací vody 1 litr.

Podmínky DNSH při hospodaření s vodou není nutné plnit u projektů v oblasti vzdělávání, památek, zdravotnictví, protože parametry stanovené pro hygienu, výuku a ochranu památek (avšak pouze jen a tyto parametry) mají přednost před pravidly dle SPPŽP.

Pro prokázání plnění podmínky DNSH v oblasti hospodaření s vodou, může příjemce v rámci dokumentace k Závěrečné žádosti o platbu využít pomůcku zveřejněnou na stránkách IROP

¹ Va = průměrný objem;

² Vf = úplné (velké) spláchnutí, 6 litrů;

³ Vr = redukované (malé) spláchnutí, 3 litry.

INTEGROVANÝ REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAM

v sekci DNSH pod názvem Příloha č. 1 – Vzor závěrečné zprávy TDI⁴. Pokud příjemce nevyužije Přílohu č. 1, musí uvést v textu jaká zařízení byla instalována, zda splňují limity průtoků a jejich konkrétní umístění ve stavbě.

Zároveň upozorňujeme příjemce na povinnost archivovat konkrétní technickou dokumentaci prokazující splnění limitů jednotlivých instalovaných zařízení na průtok vody pro případné další kontroly projektu. Tuto dokumentaci není třeba dokládat ve Zprávě o realizaci a Žádosti o platbu.

II. Nakládání s odpady

V oblasti předcházení vzniku odpadů a jejich recyklace je důležité, aby nejméně 70 % stavebního a demoličního odpadu⁵ bylo připraveno k opětovnému použití, recyklaci nebo jiným druhům materiálového využití. Problematika odpadů je velmi sofistikovaná a z toho důvodu Řídicí orgán IROP vydal Závazné stanovisko č. 29, které v rámci DNSH upřesňuje dokládání řádného nakládání s odpady. Nejedná se o uložení nových povinností na příjemce, ale spíše o uvedení dalších možností, jak prokázat naplnění závazku DNSH.

Důležité je připomenout, že sledovaným stavebním a demoličním odpadem nejsou úplně všechny jeho kategorie skupiny 17 dle Katalogu odpadů – nezapočítává se odpad nebezpečný, a zemina a kamení⁶. Podobně se nezapočítává ani materiál označený za vedlejší produkt (typicky některé asfaltové směsi). Jedná se totiž o materiály, u kterých je opětovné využití buď vyloučeno, nebo naopak má být 100 % samozřejmostí.

Především je vhodné připomenout, že požadavek na přípravu ke znovuvyužití nejméně 70 % stavebního a demoličního odpadu může příjemce naplnit i započítáním materiálu, který svým složením odpovídá odpadu, ale formálně se odpadem (dle zákona) nestane. Jinými slovy – pokud žadatel najde smysluplné využití pro odpovídající materiál, který při stavbě „zbude“, může být do požadovaných 70 % započítán, aniž by se stal odpadem podle litery zákona. Nejde jen o zásypy na stavbě, ale lze jej „poslat dál“, tj. např. když se najde zájemce o odstraňované cihly, střešní krytiny, umyvadla, linoleum a další, příjemce mu může tento materiál předat či prodat. Nicméně přece jen v takovém případě musí být uzavřena kupní či darovací smlouva se specifikací množství předaného odpadu a dalšího využití materiálu. Uvedené platí rovněž pro územní samosprávné celky, které mohou materiál poskytnout svým příspěvkovým organizacím či propojeným územním samosprávným celkům (např. obcím ve stejném mikroregionu či MAS). Je vhodné dodat, že výše popsané využití je v duchu DNSH vítané, protože naplňuje rovněž nepsané environmentální či sociální principy, protože materiály najdou smysluplné využití na místě a nedochází ke zbytečnému plýtvání.

Jiným možným způsobem je budoucí využití materiálu příjemcem. Nicméně ve zprávě TDI musí být specifikováno o jakou konkrétní investiční akci půjde a kolik odpadu bude využito. Důležité je také dodat, že pokud bude materiál před budoucím využitím uložen na meziskládce územně samosprávného celku nebo jiného subjektu, který může nakládat s tímto odpadem, musí jít o místo pro uložení odpadu určené dle legislativy o odpadech.

⁴<https://irop.gov.cz/getmedia/127fca36-7f1e-4a68-bee7-18f1e2a88617/Priloha-c-1-Vzor-zaverecne-zpravy-TDI.xlsx.aspx?ext=.xlsx>

⁵ Skupina 17 dle katalogu odpadů, vyhláška č. 8/2021 Sb.

⁶ Položka 17 05 04 (Zemina a kamení neuvedené pod číslem 17 05 03).

INTEGROVANÝ REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAM

Materiál, který příjemce nevyužije na stavbě, se stane odpadem. Z něj může být maximálně 30 % uloženo jako odpad na skládce či předáno k energetickému využití. Alikvotně musí tedy být nejméně 70 % recyklováno, či připraveno k opětovnému využití. K nalezení vhodného zařízení pro odpad může příjemce využít odkaz <https://visoh2.mzp.cz/Zarizeni/ZarizeniVyhledatGrid>

Mezi relativní novinky na našich staveništích patří mobilní recyklační linky na zpracování stavebního a demoličního odpadu. Pokud žadatel využije tuto možnost zpracování odpadu, měl by jeho množství specifikovat ve zprávě TDI a vyžádat si kopii oprávnění k provozu mobilní linky.

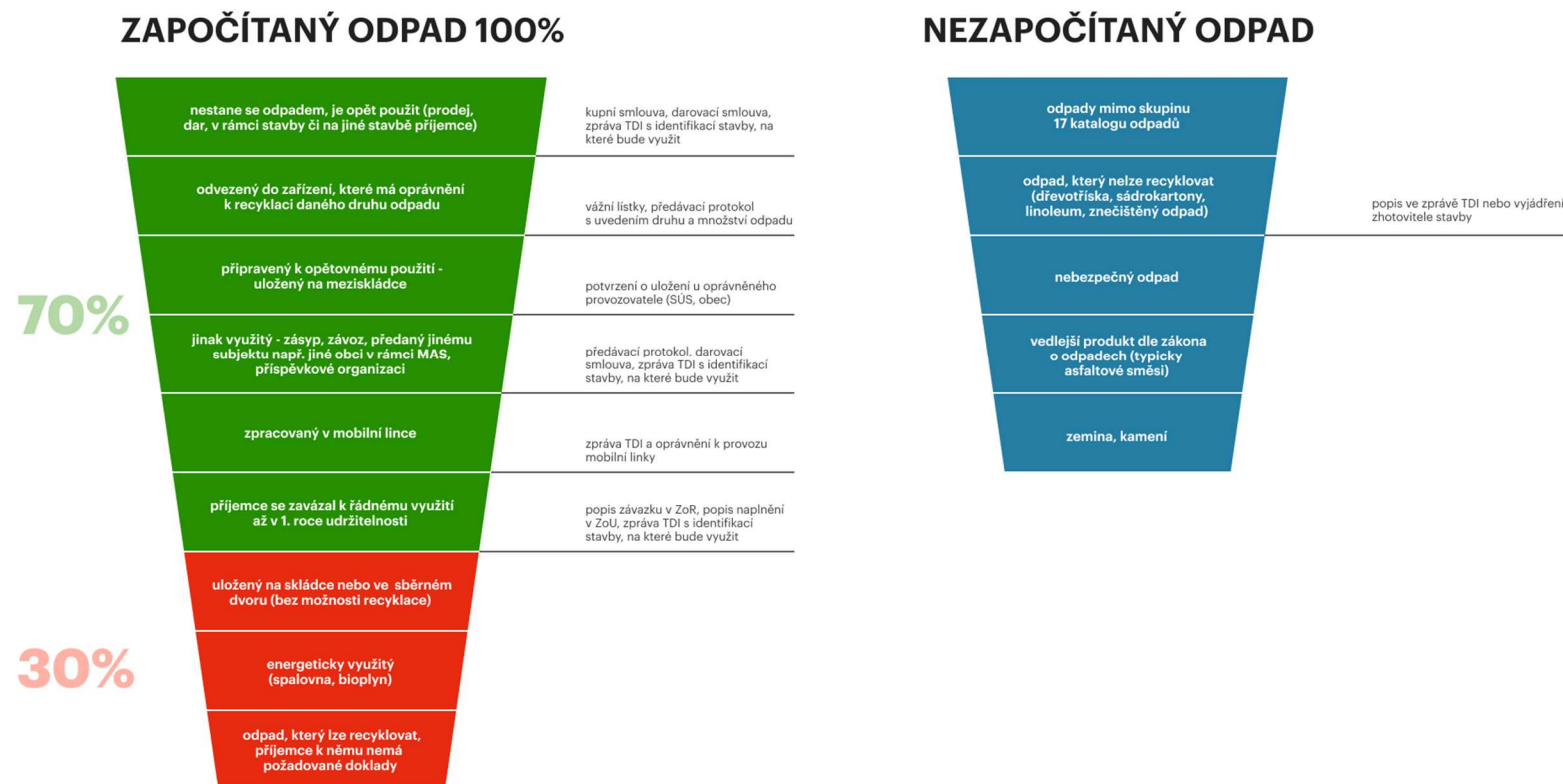
Pro prokázání plnění podmínky DNSH v oblasti odpadů, může příjemce v rámci dokumentace k Závěrečné žádosti o platbu využít pomůcku zveřejněnou na stránkách IROP v sekci DNSH pod názvem Příloha č. 2 – Vzor výpočtu – odpady⁷. Pokud příjemce nevyužije Přílohu č. 2, musí uvést v textu konkrétní druhy a celkové množství odpadu včetně informace, jak zajistil naplnění podmínky, že 70 % stavebního odpadu bude recyklováno či k recyklaci připraveno. Mezi dokumentaci potvrzující plnění závazku DNSH patří kopie smlouvy o zajištění předání produkovaných stavebních a demoličních odpadů k opětovnému použití, recyklaci nebo jiným druhům materiálového využití do zařízení určeného pro nakládání s daným druhem a kategorií odpadu, doklad o převzetí odpadů provozovatelem zařízení, vážní lístky apod.

Na následujících stranách:

- ❖ **Grafické znázornění využití stavebního odpadu;**
- ❖ **Tabulka dokumentů;**
- ❖ **Vzorový příklad č. 1 (přístavba školy);**
- ❖ **Vzorový příklad š. 2 (rekonstrukce cyklostezky);**

⁷<https://irop.gov.cz/getmedia/0b55e199-bf3a-488c-b654-7b294eae4f4b/Priloha-c-2-Vzor-vypoctu-odpady.xlsx.aspx?ext=.xlsx>

Grafické znázornění využití stavebního odpadu

Dokumenty uvedené na pravé straně grafu je potřeba mít připravené k dokladování při případné kontrole, k dokladování u ZoP je potřeba v ZoR popsat naplnění podmínek DNSH, vč. vyčíslení celkového množství odpadu.

V případě menších staveb, na které se nevztahuje povinnost TDI, je možné zprávu TDI nahradit vyjádřením zhotovitele stavby.

Doložení využití stavebního odpadu

Základní soubor pro výpočet DNSH	
(základem je vyhláška č. 8/2021 Sb., o Katalogu odpadů a posuzování vlastností odpadů https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2021-8 , která jako přílohu obsahuje katalog odpadů)	
Započítáváme	Nezapočítáváme
Stavební a demoliční odpad kategorie 17	Nebezpečný odpad (tj. odpad, který obsahuje nebezpečné látky nebo je znečištěn nebezpečnými látkami, včetně azbestu, rtuti, dehtu a PCB, neboli jde o všechny položky „s hvězdičkou“)
	Vedlejší produkt
	Zemina a kamení (odpad kategorie 17 05 04)
	Odpad, který nelze recyklovat (např. dřevo napadané dřevomorkou, sádrokartony, dřevotříská..) - Příjemce doloží potvrzení ze strany zařízení pro recyklaci odpadů, že daný odpad odmítlo k recyklaci přijmout.

Možné způsoby recyklace a opětovného využití odpadu (min. 70 % celkové hmotnosti řešeného odpadu)		
	Doklady do ŽoP	Doklady pro VSK
Předání odpadů do zařízení určeného pro nakládání s odpadem, které provádí recyklaci	Popis v ŽoR + lze využít přílohu č. 2 - Vzor výpočtu – odpady (zveřejněná na www.irop.gov.cz) - příjemce musí uvést celkové množství odpadu a množství odpadu předané tomuto zařízení. Pro projekty SC 3.1 a 6.1 je nutné v evidenci odpadů uvádět konkrétní kategorie odpadu.	Váží listky, předávací protokol z daného zařízení, kopie smluv o zajištění předání produkovaných stavebních a demoličních odpadů k opětovnému použití...
Odpad využitý na dané stavbě	Popis v ŽoR včetně vyčíslení celkového množství	Zpráva TDI (v případě, že na stavbu se nevztahuje povinnost TDI, je možné doložit vyjádření zhotovitele stavby)
Odpad předaný k využití jinému subjektu (např. své příspěvkové organizaci, SÚS atd.)	Popis v ŽoR včetně vyčíslení celkového množství	Kupní či darovací smlouva či doklad o předání se specifikací množství předaného odpadu a jeho dalšího využití
Odpad využitý v budoucnu ze strany příjemce na jiné stavbě (pokud je odpad uložen na meziskládce, musí jít o oficiální místo pro uložení odpadu)	Popis v ŽoR včetně vyčíslení celkového množství	Zpráva TDI s uvedením konkrétní stavební akce a množství odpadu, které na uvedené stavební akci bude využito (v případě, že na stavbu se nevztahuje povinnost TDI, je možné doložit vyjádření zhotovitele)
Odpad určený ke zpracování v mobilní lince na zpracování odpadu zhotovitele stavby	Popis v ŽoR včetně vyčíslení celkového množství	Zpráva TDI s uvedením konkrétního množství odpadu (v případě, že na stavbu se nevztahuje povinnost TDI, je možné doložit vyjádření zhotovitele stavby) + kopie oprávnění k provozu mobilní linky

Za recyklaci a opětovné využití odpadu se nepovažuje (max. 30 % celkového množství řešeného odpadu)
Předání odpadu na skládku či k likvidaci (k energetickému využití)
Odpad který byl vyhozen do běžných i separačních odpadních nádob a příjemce k tomuto neevduje žádné potvrzení
Odpady z výše uvedené tabulky, ke kterým příjemce nemá požadované doklady

Vzorový popis v ZoR – č. 1 přístavba školy

Vzorový popis v ZoR č. 1

Plnění implementace zásady „významně nepoškozovat“ životní prostředí (DNSH) a prověřování infrastruktury z hlediska klimatického dopadu (CP) pro projekt „Přístavba budovy základní školy“

1. Udržitelné využívání a ochrana vodních zdrojů⁸

V rámci projektu byly instalovány 2 ks umyvadlových baterií zn. Jika Talas Trendy v učebně chemie a fyziky ve 2. NP a 1 ks umyvadlové baterie zn. Jika Talas Trendy v jazykové učebně v 1. NP s maximálním průtokem vody 6 litrů/min.

V 1. NP bylo instalováno bezbariérové WC s úplným objemem splachovací vody maximálně 6 litrů.

Pro potřeby kontroly příjemce eviduje technické listy k jednotlivým zařízením.

2. Přechod na oběhové hospodářství⁹

Nakládání s odpady probíhalo dle projektové dokumentace.

Na stavbě vzniklo celkově 5 tun odpadu z kategorie 17 (stavební a demoliční odpad)¹⁰. Nicméně 0,5 tuny odpadu je označeno jako nebezpečný odpad, se kterým příjemce naložil dle platné legislativy (odpad byl odvezen k ekologické likvidaci) a tento odpad se nezapočítává do celkového množství odpadu dle pravidel IROP. Pro potřeby IROP tedy příjemce eviduje 4,5 tuny odpadu, se kterým bylo naloženo následovně:

- 4 tuny odpadu byly předány do Recyklačního centra xxx. Pro potřeby kontroly k tomuto příjemce eviduje vážní listky.
- 0,2 tuny odpadu příjemce využil do základů budovy na dané stavbě. Pro potřeby kontroly k tomuto příjemce eviduje potvrzení TDS stavby o využití daného množství odpadu.
- 0,3 tuny odpadu příjemce bezúplatně přenechal své příspěvkové organizaci – mateřské škole, která uvedený odpad využije v roce 2025 v rámci stavební akce „Přístavba MŠ xxx“. Pro potřeby kontroly k tomuto příjemce eviduje darovací smlouvu a předávací protokol o předání odpadu včetně vyčíslení množství daného odpadu.

3. Prevence a omezování znečištění

Stavba nebyla umístěna na potenciálně kontaminovaném místě, a proto nepředpokládáme žádná rizika, která by mohla z takové situace vyplývat.

Při realizaci stavby byla přijata a dodržována opatření ke snížení hluku, prachu a emisí znečišťujících látek, tak jak byla popsána v projektové dokumentaci, tzn.:

⁸ Příjemce může popis uvést v příloze č. 1 – Vzor závěrečné zprávy TDI (<https://irop.gov.cz/cs/irop-2021-2027/dokumenty>)

⁹ Příjemce může popis uvést v příloze č. 2 – Vzor výpočtu odpadu (<https://irop.gov.cz/cs/irop-2021-2027/dokumenty>)

¹⁰ V projektech SC 3.1 “krajské silnice”, SC 6.1 “udržitelná doprava” a projekty CLLD zaměřené na cyklodopravu nebo bezpečnou nemotorovou dopravu je nutné specifikovat jednotlivé kategorie odpadu dle pravidel výzvy!

Vzorový popis v ZoR – č. 1 přístavba školy

- Stavební práce byly nebyly prováděny v nočních hodinách a ve dnech pracovního klidu.
- Hlučnost byla eliminována omezeným používáním mechanismů na nezbytně nutnou míru a také s časovým omezením prací při větrném počasí. Při extrémním počasí byla prašnost zmírněna kropením vody.
- Při stavebních pracích nevznikly žádné škodliviny nebo zvláštní odpadní látky.

4. Ochrana a obnova biologické rozmanitosti a ekosystémů

Nová přístavba školy je vystavěna v centru obce xxx a není postavena na:

a) orné půdě a zemědělské půdě se střední až vysokou úrovní úrodnosti a podzemní biologické rozmanitosti podle průzkumu EU LUCAS

b) zelené louce s uznávanou vysokou hodnotou biologické rozmanitosti a půdě, která, slouží jako stanoviště ohrožených druhů (flóry a fauny) uvedených na Evropském červeném seznamu nebo na Červeném seznamu ohrožených druhů IUCN

c) půdě, která odpovídá definici lesa stanovené ve vnitrostátních právních předpisech nebo používané v národní inventuře skleníkových plynů, nebo pokud taková definice neexistuje, půdě, která je v souladu s definicí lesa podle FAO

Je-li pro projekt relevantní, pak příjemce popíše provedená adaptační opatření na klimatická rizika projektu:

Projekt není relevantní k prověřování z hlediska klimatického dopadu.

Vzorový popis v ZoR – č. 2 rekonstrukce cyklostezky

Vzorový popis v ZoR č. 2

Plnění implementace zásady „významně nepoškozovat“ životní prostředí (DNSH) a prověřování infrastruktury z hlediska klimatického dopadu (CP) pro projekt „Rekonstrukce cyklostezky“

1. Vlivy na klima (zmírňování změny klimatu, přizpůsobování se změně klimatu)

Stavba neprodukuje žádné škodlivé vlivy na životní prostředí.

2. Vlivy na udržitelné využívání a ochranu vodních zdrojů:

Během výstavby nedošlo k negativnímu ovlivnění okolí stavby, nedošlo k ovlivnění povrchových ani podzemních vod.

3. Přechod na oběhové hospodářství¹¹

Nakládání s odpady probíhalo dle projektové dokumentace.

Na stavbě vzniklo celkově 53 tun odpadu z kategorie 17 (stavební a demoliční odpad)¹². Jednalo se o následující druh odpadu:

na staveništi vzniklý odpad v souvislosti s realizací projektu, resp. přímo na staveništi použitý materiál, který se tak formálně nestal odpadem dle české legislativy (<i>podrobněji viz poznámka</i>)	celkové množství (v tunách)	množství předané subjektu s právem nakládat s daným druhem a kategorií odpadu, resp. využitě přímo na staveništi (v tunách)	%
17 01 01 beton	40	38	95,00%
17 03 02 asfaltové směsi	13	8	61,54%
CELKEM	53	46	86,79%

- 38 tun odpadu z kategorie 17 01 01 bylo předáno do Recyklačního centra xxx. Pro potřeby kontroly k tomuto příjemce eviduje vážní lístky.
- 8 tun odpadu z kategorie 17 03 02 příjemce odprodal společnosti xxx, která uvedený odpad uložila na svém recyklačním dvoře a bude ho zpracovávat pro další využití. Pro potřeby kontroly k tomuto příjemce eviduje smlouvu o prodeji odpadu a předávací protokol s uvedeným množstvím a druhem předaného odpadu.

V návaznosti na podmínku SPPŽP příjemce předkládá jako přílohu závěrečného zprávy o realizaci dokument prokazující skutečné naplnění plánu přípravy nejméně 70 % stavebního a demoličního odpadu vzniklého na staveništi kopětovnému použití, recyklaci nebo jiným druhům

¹¹ Příjemce může popis uvést v příloze č. 2 – Vzor výpočtu odpadu (<https://irop.gov.cz/cs/irop-2021-2027/dokumenty>)

¹² V projektech SC 3.1 "krajské silnice", SC 6.1 "udržitelná doprava" a projekty CLLD zaměřené na cyklo dopravu nebo bezpečnou nemotorovou dopravu je nutné specifikovat jednotlivé kategorie odpadu dle pravidel výzvy! V ostatních SC postačí uvést celkové množství stavebního a demoličního odpadu.

Vzorový popis v ZoR – č. 2 rekonstrukce cyklostezky

materiálového využití. Jako tento dokument byla vytvořena vzorová tabulka č. 2 – „Vzor výpočtu odpadu“ z webu IROP.

4. Opatření týkající se prevence a omezování znečištění ovzduší, vody nebo krajiny:

Realizací projektu nedošlo ke zvýšení emisí skleníkových plynů ani jiných znečišťujících látek.

Vozidla, která převážela stavební materiál byla využívána efektivně, respektovala základní pravidla ke snížení spotřeby a jezdila plně naložená, aby se minimalizoval počet jízd.

Při realizaci stavby byla přijata a dodržována opatření ke snížení hluku, prachu a emisí znečišťujících látek, tak jak byla popsána v projektové dokumentaci, tzn.:

- Stavební práce byly nebyly prováděny v nočních hodinách a ve dnech pracovního klidu.
- Hlučnost byla eliminována omezeným používáním mechanismů na nezbytně nutnou míru a také s časovým omezením prací při větrném počasí. Při extrémním počasí byla prašnost zmírněna kropením vody.

5. Opatření na ochranu a obnovu biologické rozmanitosti a ekosystémů:

Vzhledem k tomu, že projekt je realizován v intravilánu obce podél stávající komunikace, není zábor zemědělských a lesních půd relevantní.

6. Popis výsledků zjišťovacího řízení, posuzování vlivů záměru na životní prostředí podle zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů, nebo posouzení vlivů záměru na lokality soustavy Natura 2000, pokud jsou u projektu relevantní;

Pro projekt není relevantní.

Projekt nemá negativní vliv na ochranu a obnovu biologické rozmanitosti a ekosystémů, území není v NATUŘE 2000.

7. Návrh zmírňujících a kompenzačních opatření ve fázi realizace (výstavby) a ve fázi provozu dotčené infrastruktury pro cyklistickou dopravu, pokud jsou u projektu relevantní.

Přijatá opatření byla popsána v rámci předchozích bodů.

Je-li pro projekt relevantní, pak příjemce popíše provedená adaptační opatření na klimatická rizika projektu:

Projekt není relevantní k prověřování z hlediska klimatického dopadu.